

Kaisa Sörén
Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Angående sannolikheten att svenska fjäderfä blir smittade med högpatogen aviär influensa H5N8 med anledning av fynd av viruset hos svanar i Stockholm

Med anledning av det första fyndet av HPAI H5N8 hos vilda fåglar i Sverige har Jordbruksverket efterfrågat ett yttrande från SVA om sannolikheten för att svenska fjäderfä ska bli smittade med viruset.

BAKGRUND

Den 5 november 2014 informerades EU-kommissionen av tyska myndigheter om ett bekräftat utbrott av högpatogen aviär influensa (HPAI) av subtypen H5N8 i en kalkonbesättning i norra Tyskland. Sedan dess har utbrott av HPAI H5N8 rapporterats från ytterligare fyra EU-länder (Holland, Storbritannien, Italien och Ungern) och de konstaterade fallen har omfattat både vilda fåglar och fjäderfä. Sammanlagt har 14 utbrott av HPAI H5N8 rapporterats fram till och med februari 2015. Dessutom har två fall av HPAI H5N1 från Bulgarien flera fall av lågpatogen aviär influensa i Europa rapporterats.

De nu aktuella utbrotten är de första sedan början av 1980-talet där HPAI av subtypen H5N8 påvisats på tamfågel i Europa. I Sverige har tidigare (2006) HPAI av subtypen H5N1 påvisats hos vilda fåglar. HPAI av typen H5 påvisades samma år hos en gräsand i vilthägn.

Sannolikheten att svenska fjäderfä skulle utsättas för smitta med HPAI H5N8 som följd av de nu aktuella utbrotten har tidigare värderats av SVA 2014-11-07, 2014-11-17, 2014-12-22 och 2015-02-05.

Med anledning av dessa utbrott beslutade Jordbruksverket 2014-11-18 att införa skyddsnivå 2 i hela landet, vilket bl.a. innebär att fjäderfä ska hållas inomhus. Detta beslut fattades mot bakgrund av den stora osäkerhet som vid tillfället rådde kring utvecklingen av utbrottet. 2015-02-25 beslutade Jordbruksverket att skyddsnivån 1 skulle återinföras.

Den 19 mars påvisades på SVA influensavirus hos fem knölsvanar som påträffats döda i Stockholm i februari och början av mars. Hos två av dessa påvisades HPAI H5N8. Makroskopisk undersökning antyder dock att dödsorsaken varit något annat än aviär influensa. Detta är det första fyndet av HPAI H5N8 hos fåglar i Sverige.

BEDÖMNING AV SANNOLIKHETEN FÖR ATT DEN SVENSKA FJÄDERFÄPOPULATIONEN UTSÄTTS FÖR SMITTA MED HPAI H5N8 TILL FÖLJD AV FYNDET AV VIRUSET HOS SVANAR

Det är okänt om den nu påvisade smittan funnits hos vilda fåglar i Sverige en längre tid eller är ett resultat av inflyttning/kontakter med smittade fåglar under den aktuella utbrottsperioden i Europa. Influensavirus ses framför allt hos vattenlevande fåglar såsom måsfåglar och änder. Under 2015 har ett femtiotal självdöda vilda fåglar analyserats på SVA med avseende på aviär influensa, samtliga förutom ovan nämnda svanar med negativt resultat. Denna övervakning har låg känslighet p.g.a. att en mindre andel av de undersökta fåglarna utgörs av vattenlevande fåglar och att övervakningen är utformad för HPAI H5N1 där ökad dödlighet bland vilda fåglar är ett utmärkande drag. Det finns därför inte tillräckligt underlag för en säker bedömning av utbredningen av HPAI H5N8 bland vilda fåglar i Sverige. Trots brist på underlag har utbredningen i dagsläget ändå bedömts som begränsad.

Smittan kan spridas från vilda fåglar till fjäderfäbesättningar antingen genom direktkontakt eller indirekt via t.ex. fordon och skor. Erfarenheter från utbrotten i Europa, där den absoluta majoriteten av besättningarna varit inomhusbesättningar, tyder på att indirekt smitta kan ha haft stor betydelse. Sannolikheten för indirekt smitta kan minskas genom upprätthållande av strikta biosäkerhetsåtgärder. Inga restriktioner mot att hålla fjäderfä utomhus har införts i de drabbade länderna. Att utomhusbesättningar trots detta inte smittats i högre grad än inomhusbesättningar, talar för att andra riskhanteringsåtgärder än att hålla fjäderfä inomhus har större betydelse.

Bedömningen av sannolikheten för att den svenska fjäderfäpopulationen utsätts för smitta med HPAI H5N8 till följd av fyndet av virus hos svanar grundar sig på 1) bedömningen av utbredningen av smittan i den vilda fågelpopulationen, samt 2) sannolikheten för att fjäderfä ska exponeras för smittan från smittade vilda fåglar direkt eller indirekt. Den senare är oförändrad från tidigare värderingar.

Det finns inte längre någon osäkerhet avseende virusets förekomst i Sverige, men osäkerheten avseende virusets utbredning i landet är hög.

Sammantaget bedömer SVA sannolikheten för att den svenska fjäderfäpopulationen utsätts för smitta med HPAI H5N8 till följd av fynd av viruset hos svanar som låg. Osäkerheten i denna bedömning är medelhög.

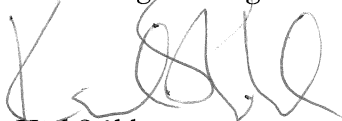
Definitioner på de termer som används vid sannolikhetsvärderingen:

- Försumbar – så ovanligt att det saknar betydelse

- Mycket låg – mycket ovanligt, men kan inte uteslutas
- Låg – sällan, men förekommer
- Medelhög – förekommer ibland
- Hög – förekommer ofta
- Mycket hög – förekommer nästan säkert

Beslut i detta ärende har fattats av biträdande statsepizootolog Karl Ståhl. I den slutliga handläggningen har deltagit epidemiolog Cecilia Hultén, epidemiolog Gunilla Hallgren, epidemiolog Linda Ernholm samt epidemiolog Kaisa Sörén, föredragande.

Med vänlig hälsning

Karl Ståhl
Bitr. statsepizootolog

Kaisa Sörén
Epidemiolog

